

La Nació

Setmanari Socialista Català

Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

Les grans explotacions capitalistes

La vida de l'obrer en la comarca del Ter

VII

COLONIA DE LA MAMBLA DE ORÍS

EL fundador d'aquesta colònia, de història llarga i tenebrosa, instal·lada en el terme municipal de Orís, en els límits del de Torelló, va ser un individu de nacionalitat alemanya anomenat Fat.

La Mambla va tenir sempre més de castell feudal i de presiri que de veritable establiment de producció.

De caràcter impulsiu, de temperament dominador i sentint pels obrers el més insolent dels menyspreus, en Fat, que va haver de sostenir una vaga que li van declarar els treballadors de una altra fàbrica de la seva propietat, denominada «El Pelut», enclavada també en el propi terme de Orís, va fundar La Mambla que tant ha donat que parlar i que fer durant els trenta anys darrers als obrers de la comarca del Ter.

De bon començament ja va pretenir, en Fat, que el personal ocupat en la colònia no fos associat. Posats els obrers en el terreny de recabar la seva sencera llibertat, negant-se a donar satisfacció als desitjos del fabricant, apenes inaugurat el nou establiment, els treballadors es declararen en vaga, continuant en aquesta actitud per espai de nou mesos.

Fora de sí, boig de rabia per no poder-se sortir amb la seva, en Fat, va portar a La Mambla a la major part dels obrers d'«El Pelut», els quals exercien en la darrera fàbrica el trist paper d'esquirols, recrutats en diversos pobles de la comarca.

La Mambla va començar a funcionar, doncs, amb un personal inepte, desconegedor per complet del que era una fàbrica, el mateix que de les màquines que havia de posar en moviment.

Amb tals elements, és per demés dir que la producció va deixar molt que desitjar, portant el descrèdit a la casa i motivant que al cap de uns anys, en Fat, ric, poderós, suberb i fet un déu, es vegés entrampat i pobre, havent de fer entrega de la fàbrica a l'acció judicial mitjançant embarg.

L'any 1890 es possessionaren de la fàbrica els senyors Compte i Viladomat, amb els quals hagueren de sostenir els obrers, durant

quinze o setze anys, constants i formidables lluites, particularment per l'apujar els salaris, que foren sempre de fam, i de protesta contra la mala qualitat dels genres usats en la confecció.

Va coincidir la presa de possessió de la fàbrica pels senyors Compte i Viladomat, amb una gran despedida de gent, feta en l'Alt Llobregat per la burgesia fabril.

Aquests camarades varen anar en cerca de treball per totarreu i, famolencs, expoliats, hagueren d'acceptar, de moment, les condicions més dures i més innobles. D'aquesta circumstància en varen treure partit els fabricants de La Mambla per contractar a bon número de les víctimes d'aquell èxode.

Però els expulsats de l'Alt Llobregat es varen donar compte de la infàmia que amb ells es cometia i no varen trigar en ajuntar les seves veus de protesta a les veus dels demés obrers de la colònia.

El descontent es va fer cada vegada més patent, i, en 1892, va sorgir una vaga que va durar diverses setmanes i que va acabar amb la intervenció de la guardia civil, arreglant-ho a cops de culata.

A conseqüència d'aquesta vaga fou em-

presonada una pobra dona, la presó de la qual es va perllongar durant 16 mesos.

Gran part dels sofriments obrers eren atribuïts per aquests a la incapacitat del director de la fàbrica, anomenat Castelló, de fatídica història.

Més que catòlic recalcitrant, en Castelló, era fanàtic en grau superlatiu, portant-lo la seva chifladura a l'extrem de posar noms de sants a tots els carrers de la colònia.

Per fer mèrits davant dels fabricants, el director va omplir l'establiment de homes desgraciats, veritablement inútils pel treball, als quals pagava amb una setmanada de onze o dotze pessetes.

Però, entre el personal inconscient i desgraciat, hi havia, a la fàbrica, una colla de bons lluitadors, els quals no van parar mai la propaganda i la protesta contra les arbitrietats de fabricants i directors.

Fruit d'aquesta propaganda fou la vaga de 1899, que va durar setze setmanes, per recabar augment de salari, sortint els obrers triomfants en tota la línia.

Poc després va passar la colònia, en qualitat d'arrendada, a mans del fabricant Basols, el qual feu resultar bons els anteriors, puix la situació hi va empitjorar en tots conceptes, així en el referent als salaris, que foren més reduïts encara, com en la jornada, que es va seguir augmentant, com en la ocupació de criatures, que foren admeses de totes edats.

Per comble, els atentats contra el pudor arribaren a cometre's en termes tals, que semblen inconcebibles.

També el principal culpable de tanta infàmia fou el nou director, anomenat Cirera, home incapaç de portar degudament el seu comès, puix més que de la bona marxa i direcció de l'establiment, la seva única i constant preocupació consistia en satisfer els seus apetits de sàtir insaciable.

Per reflexar la situació de la colònia durant el temps que aquest miserable estigué al davant d'ella, es precis concebir la més refinada maldat, la ineptitud més manifesta i l'apetit més groller d'immunda bestia, reunit tot en la mateixa persona del director de la fàbrica. En Cirera va despedir a un obrer sense

Als qui col·leccionin

LA NACIÓ

Alguns amics nostres ens han pregat, diverses vegades, per tal que fessim un relligament especial de tots els números del nostre setmanari. En atenció a aquells precs, hem decidit relligar la col·lecció de LA NACIÓ en dos volums, qual decisió posem en coneixement de tots aquells a qui interressi el col·leccionament dels números publicats fins a la data. Així, doncs, advertim que el preu de relligament, posant-hi l'index corresponent, és de 2'50 ptes. cada volum. Per als qui desitgin els volums amb l'om de pergamí el preu de cada volum és de 3'50 ptes.

causa justificada, i al preguntar-li els motius del despedir-lo li va contestar que era perquè tenia la dona lletja.

Fou tal la conducta d'aquest malvat, que convençut, a la fi, el fabricant, de la perversitat dels seus instints, va haver de despedir-lo en forma destrepada, sense una bona nota en cap concepte.

L'infame va poder abandonar lliurement el teatre dels seus crims, abans que una bona justiciera fos allotjada en el seu cervell.

Va substituir al repugnant Cirera, un tal Pahisa, que apart de la condició de sàtir, del que no es coneixen actes d'aquest genre per ell comesos, no es va quedar endarrera en la obra del seu funest antecessor.

Durant els trenta anys, aproximadament, que la fàbrica va estar en funcions, tant sota una direcció com sota una altra, el mateix amb aquest que amb aquell fabricant, més que d'establiment de producció ha tingut de veritable infern pels desgraciats treballadors que s'han vist obligats a prestar-hi els seus serveis.

Els salaris de fam, les despedides, els atentats a la moral, totes les infamies i tots els crims concebibles s'hi han comès.

Durant anys i anys, en la premsa socialista i obrera hi hem vist protestes, relats d'iniquitats i atropellaments de tot genre realitzats en la tristament cèlebre colònia de La Mambla de Orís.

Una colla de correligionaris que hi treballava va encarregar-se de donar a conèixer els mil i mil abusos que s'hi cometien.

Per a que tot, en la colònia, estigués a la mateixa alçaria, les habitacions dels obrers foren sempre immundes i per demés anti higièniques.

La Mambla no existeix avui. El que els homes no saberen fer durant trenta anys de continuat sofriment, ho va realitzar el foc purificador la nit del primer de Juny de 1916.

Al començar l'auba del dia següent, els habitants de la comarca veieren grans quantitats de fum procedents de la crema, que seguia la seva obra justiciera.

Milers de cors bategaren d'alegria al contemplar el foc, renovant l'acció de les antigues Sodoma i Gomorra.

La fàbrica va quedar totalment destruïda.

Però en el mateix lloc on es va alçar l'anterior, nombrosos paletes estan acabant precipitadament l'altra.

Per continuar la fatídica història de la destruïda?

Per fer un nou establiment de producció, semblant als demés?

Als treballadors de la comarca correspon donar solució al dilema.

La nova colònia serà conseqüència de les seves obres.

Si la desorganització i l'abandonament i la gran covardia moral que es manifesta en la regió, persisteixen, pot ser que la nova Mambla faci bona a la precedent.

Si, pel contrari, la organització pren nous dalits, i reneix la voluntat i l'entusiasme entre els obrers fabrils de la comarca del Ter, el nou establiment pot ser, ni més ni menys, que els altres de la seva mena que funcionen en la regió.

J. COMAPOSADA

LA NACIÓ sospèn la seva publicació

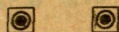
SENSE defalliments, sense lamentacions ni plans elegíacs, LA NACIÓ, la nostra NACIÓ, sospèn la seva publicació. Deutes antics, deixalles del «Comitè de Premsa de la Unió Catalanista», dels quals els actuals editors de LA NACIÓ ens varem fer càrrec, honradament, a l'empendre'ns pel nostre compte, el mes de Juliol darrer, la publicació del periòdic aleshores abandonat, obliguen, si volem tenir seny—i en volem tenir—, a pendre aquesta determinació, quan, a no ésser aquella circumstància, encare LA NACIÓ podria resistir una temporada, com la podria resistir, ara, si comptéssim amb acabar aleshores, davant dels industrials que la confeccionen, fidels a una tradició de insolvència que, per honra dels nostres ideals, no volem perpetuar.

Altrament, el treballar socialista de LA NACIÓ no era sentit ni estimat per la majoria immensa dels qui li donaven vida amb la llur subscripció. La nostra tasca, per raó d'aquesta paradoxa, havia de lluitar amb tots els obstacles. Quan un nou impuls era demanat als nostres braços, la terra cedia sota els nostres peus, i feia inútil i anul·lava el nostre esforç.

Sospensem, nogensmenys, la nostra publicació, quan les nostres forces no són pas acabades, quan encare ens resta dalit i virior i entusiasme; però, quan ens convencem que el nostre prosseguir, més que obrar, ja fóra tansols gesticular, i renunciem de bon grat a la infecunda parença.

Fórem injustos i malagraïts si no constatessim, però, que en el camp dels qui ja, a Catalunya, porten anys d'esforç i anys de sacrifici lluitant dins del socialisme, hi hem trobat, sobretot en aquesta darrera etapa, un apoiament lleial i franc, i una identificació amb les nostres aspiracions, cordial, sincera i generosa, amb aquell desinterès i aquell obrir-se de cor que és característic i sols és possible en homes de llibertat.

Aqueixa adhesió no ha sigut prou—no ho podia ésser—per destruir l'efecte—efecte material, moral cap—dels fins aleshores amics nostres que se'ns tornaven indiferents o enemics. I LA NACIÓ es veu obligada a suspendre per un temps la seva publicació, per reparar les seves forces.

PER AL DÈFICIT DE

LA NACIÓ

DELS bons amics nostres, quals noms anatem, hem rebut els següents donatius:

GIRONA	
Francesc Xiberta	1'50 ptes.
Salvador Vives	2'— »
SEU DE URGELL	
Jascinte Diumenjó	1'— »
SANT VICENS DELS HORTS	
Pau Modolell	2'— »
BARCELONA	
Andreu Valls	2'— »
Joan Balcells	1'— »
Josep Guix	5'— »
Jaume Sabatés	1'— »
Total	15'50 ptes.

Els qui encare siguin els nostres amics, els d'aquí i els d'Amèrica, que tinguin interès en abreujar el temps d'aquesta suspensió i en que LA NACIÓ pugui reparar-se amb el cap alt d'haver complert els seus deures, liquidin com més aviat millor els sigui possible, amb aquesta Administració, les quantitats que amb ella tinguin pendents per subscripcions o per qualsevol altre concepte. Igual recomanació fem als paquetaers i als corresponsals.

* * *

I, ara, diguem-ho:

És que hem fracusat en la nostra empresa d'aportar tot el contingut de llibertat del nostre nacionalisme al socialisme de Catalunya? Una qüestió previa: és que l'ésser pocs en la defensa de un ideal per a la qual precisen generositat i esperit de sacrifici, és un fracàs? En tot cas, aquest, hauria sigut el fracàs nostre.

Se'ns dirà, aleshores, que és, aquest, un factor amb el qual devíem comptar i que la nostra acció ha sigut impremeditada. Doncs, bé; això no fóra veritat: la nostra acció ha sigut feta amb tota consciència i no ens ha passat cap cosa que no la tinguéssim prevista. Coneixíem l'estat lamentable de la organització socialista a la nostra terra; sabíem que cap reforç, o ben poc, podíem esperar-ne; coneixíem la nostra gent i pensàvem que ens fallaria... Tot ha sigut fet a consciència. D'aquí el que no ens sentim acovardits ni desencoratjats per la resolució que les circumstàncies ens obliguen, accidentalment, a pendre.

Per què la nostra temeritat, aleshores, en llençar-nos a una empresa que no tenia cap dels signes d'un bon reeiximent? És que la temeritat hi ha moments que és la única solució dignament acceptable; i, en el recó més íntim de cada ú de nosaltres, ja hi havia la convicció de que el sol fet de fer de LA NACIÓ el primer periòdic socialista de Catalunya, escrit en llengua catalana, ja valia la pena del petit sacrifici que aquesta treva, que avui ens imposen, significa. Per aquest sol fet, el nom de LA NACIÓ havia de merèixer, dels homes de bona voluntat, una certa consideració de respecte.

Des de les fileres del més pur nacionalisme català, s'ha llençat la paraula: Socialisme. Els homes qui a Catalunya estimin de debó la llibertat, han d'haver vist en aquest crit la enunciació de l'únic camí a seguir; el sol fet que aquesta enunciació—com un ressò de la paraula del Mestre, que, en els que, fins ara, han sigut els darrers moments de la seva actuació pública, com qui demana aire i claredat, demanava: Socialisme, socialisme i socialisme—hagi sortit dels nostres llavis, ja constitueix la nostra victòria; la victòria i la glòria de LA NACIÓ.

La nostra actitud haurà pogut causar estranyesa. Això, dins del catalanisme, ningú no ho havia fet. Ara, ja no hi haurà dret a que algú s'espaventi quan demà uns altres, com nosaltres, facin del llur amor a Catalunya, al poble de Catalunya, que és la única patria possible, una declaració de socialisme.

En l'esbrocar aquest nou camí, nosaltres hi hem rebut les primeres ferides. La nostra carn esquinçada, es sent més hardida i més forta.

M. ALCÀNTARA I GUSART

El Primer de Maig

FOU a París que un Congrés internacional, l'any 1889, va designar la data del primer de Maig per tal que les organitzacions proletàries, socialistes, de tot el món, poguessin afirmar els anhels emancipadors que les movien a la brega, ensems que donaven impuls a l'esperit altament reivindicador que, cada dia més, en els nuclis productors, va manifestant-se.

Enguany, com l'any passat, tampoc hi haurà treva pels milions de homes que, en ares de un mal comprès patriotisme, o per virtut de la defensa del patrimoni moral que aquella desviada comprensió ha posat en perill, resten en peu de guerra, disposats a malferir-se, a matarse mutuament...

La Internacional, el sentiment humà que la Internacional suposa i vol compendiar, segueix, per ara, en sospens i sols significa una amable utopia, el sentit de la qual tan debò poguessim veure'l, tot seguit, regonegut i afirmat.

Força ens dol que la Internacional dels homes i dels pobles sigui, encare, en el camp ideal i en el terreny més eixut de les coses pràctiques, quelcom boirós i impalpable, que no ha pogut pendre consistència de cap mena, perquè els homes, que són els únics components directes dels pobles, en general, no han sapigut humanitzar-se ni han sapigut dotar la consciència llur d'aquells atributs, d'aquelles afirmacions que els havien d'enfortir i, per damunt de tot, ennoblir, la pròpia existència, donant-els-hi la sensació d'ésser, ells, àrbitres absoluts dels generals destins del món.

No ha sigut així, però.

Per damunt les idealitats fraterne dels homes hi han planat un sens fi de morbosismes que s'han imposat i fet mestres de la actuació general dels pobles. Han pogut més, han tingut més poder i més força les desviacions humanes que no pas les justes concepcions de bondat social que han sigut, que són propagades i que encare continuaran essent-ho, pels homes de bona voluntat que no poden avenir-se ni resignar-se a que es tingui per cosa certa i perdurable el fet humà que suposa, avui, l'acció negativa, sagnant, esglaiadora, que es va acomplint, cruentment, en els camps de batalla de la vella Europa.

Cal enfortir els sentiments humans; cal elevar la nostra condició humana. Les nostres idealitats, aquelles que ens han apassionat i ens apassionen, cal anar-les vigoritzant i tonificant-les. Que dins la nostra consciència no s'hi promogui cap fet convencionalment sentimental que sigui en dany i menyspreu de cap altre nucli o organització tant de la humanitat com nosaltres. Que en les nostres relacions socials sols tinguin solvència i, per tant, sigui possible el seu existir, aquelles institucions, aquells organismes que laborin, incansablement, pel resplandiment de les més rectes virtuts i austeres accions...

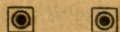
El Primer de Maig, festa d'afirmació proletària, data reivindicadora de drets de tota mena per als homes humils, tampoc pot celebrar-se, enguany com a Festa internacional dels

treballadors de tots els països. I no pot celebrar-s'hi, perquè les tortures socials, darrerament, s'han vist aguditzades, i en endinçar-se a l'ànima dels homes dels pobles europeus, han permès que els uns seguessin llançant-se despiadadament contra els altres...

La topada ha sigut horrible i de grans conseqüències, puix per la monstruositat mateixa dels fets, al món, una constant revisió de valors va fent-se. Que segueixi avant aquella revisió, que la sagnia humana s'estronqui; però, també, que una equitable germandat social, de homes i pobles, vingui a substituir l'anormalitat social que fins ara ha dominat i ens ha portat a presenciar la monstruosa tragèdia que en el món se desenrotlla.

El Primer de Maig, ara més que en cap altra ocasió, ha de fer remarcar les afirmacions i els anhels dels treballadors de tot el món, perquè és ara, és avui, més que mai, quan els homes necessiten la possessió d'un ideal de fortitut i una aspiració de grandesa espiritual que els humanitzi i dignifiqui.

MANEL JULIACHS

"Salus populi suprema lex esto"

ELS qui, sense mires egoistes, robem al descans moments que ell ens reclama, i els dediquem sense ridícoles pretensions d'erudits, a la lluita en pro dels ideals nobilíssims de dignificació humana, a voltes, l'esperit ens cau, momentàniament vençut, sots la dolor de les ferides en la lluita hagudes, però també és veritat certa, que una sola satisfacció, una sola mà amiga que s'apropi i amb efusió estrenyi la nostra, provoca en nosaltres una reacció tal, que, com portats de nou coratge, tornem a la lluita completament gorits de les ferides.

Això ens ha produït nostre darrer article. Tres baixes hem rebut i cada una d'elles podríem presentar-les com a mostra de criteri. La una, de paraula, la del home qui sots la capa de la indiferència i cansament en la lluita, tancat en el cercle que tan sols l'inclou a ell, lluita amb afany per un medre personal... i content tothom. Altra, per escrit, la del qui en possessió d'un prestigi, no volem discutir-lo ara, protesta per si pogués escrotonar-se-li; però la seva protesta és elegant, com escrita per un home de ordre i respecte als valors imperants. I l'altra, la darrera, la del qui viu ignorat, sense relleu propi, però que gelós del prestigi d'altres, iradament protesta, i en ella hi posa tot el seu contingut espiritual. La força de la impulsió, sens ideal que l'enmenen! Però, nosaltres, que volem estar al servei sempre de quelcom més enlairat que tot quant per terra s'arrocega, ni publicarem els noms dels primers, ni contestarem grollement al darrer, de qui ni tansols sentim la curiositat de sapiguer el qualificatiu que amb nostre procedir ens hem fets mereixedors, i que no ens diu, no per manca de ganes ni per por de una polèmica, sino per no perdre el temps tontament, cosa que li alabem, no per nosaltres, sino per ell, perquè suposem

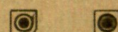
que no devia respondre a una intel·ligència selecta.

Apart d'aquestes petites espines, companys qui, com nosaltres, darrera el taulell, es guanyen la mesquinesa de un sòu que els permet viure, diem-ne viure, ens han encoirat a proseguir la tasca començada, i les seves paraules sinceres, agraïdes, no per la part personal sino per la demostració viventa de que el còs social dels dependents no romàn del tot mort, ens han produït aquelles halenades coratjoses que esmentem al començar.

Els dependents de comerç, tenim la immediata obligació de centrar nostra acció, i mostrar-nos tal com som: obrers i solament obrers, i encare de pitjor condició que altres, car la nostra ànima social sent la opressió del robatge, que malgrat parençament sembli el de l'home lliure, en realitat no és altra cosa que l'hàbit de l'esclau.

Per no tenir un concepte clar de la nostra dignitat professional, per no tenir noció del nostre valor social, hem caigut aon som; i les nostres entitats de dependents, tenen més de Asilos que no pas de cenacles aon un estament social hi forja la seva ànima i hi engendra la lluita reivindicadora; ens cuidem molt del còs, però de l'ànima... de l'ànima, res, potser perquè no en tenim, car, si en tinguéssim, sabríem que la salut del poble és la suprema llei que als homes guia quan aquests tenen noció de la seva dignitat social.

ALBERT COSTA

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

AMB el present número, queda closa la llista de donatius a profit dels voluntaris catalans que lluiten, al costat del nostres germans de França, per la humanitat i la justícia.

	Pessetes
Suma anterior.	1739'93
Donatiu de M. Ribas i Mestre de Guantànamo.	1'—
Beneficis obtinguts amb la edició de postals «Joffre» a profit dels voluntaris.	28'15
Beneficis obtinguts amb els sagells pro-voluntaris.	15'—
Total.	1784'08
Remeses de «paquets», segons estats de comptes publicats.	1536'90
Despeses, no publicades, dela darrera remesa.	3'—
Resten.	244'18

qual quantitat invertirem en una nova i darrera remesa, que farem pública per mitjà de la premsa diària al seu degut temps.

No ens resta més que, per darrera volta, remercier coralment, en nom dels voluntaris catalans de la gran guerra, a tots els que han contribuït a la sotscripció que queda, avui, tancada.

Tenim a disposició de qui ho sol·liciti els comprovants de la present liquidació.

Als treballadors

ESSENT fort com és en nosaltres el desig de contribuir en tot quant poguem al nostre millorament, hem procurat conèixer les diferents tendències que en la lluita social es manifesten, avui, a la nostra ciutat, ja que aquest és, actualment, el nostre radi d'acció.

Per un costat hem vist que se pren la desorganització, que s'esforcen, al menys, en no usar la organització com a base per a les lluites; per un altre, hem pogut observar com se dedica tota l'activitat del cervell en discussions que no tenen en absolut cap finalitat pràctica; i per un altre, encare, se recomana la resignació i la esperança de que en altra vida ens seran pagats amb escreix les privacions i sacrificis soferts en aquesta.

Errades com creiem les actuacions esmentades, mancades de l'esperit pràctic que pensem que ha d'ésser la base de tota lluita moderna, ens expliquem com és que tants obrers restin indiferents a les nostres lluites.

La solució primordial acceptada pels ideals socialistes per a portar-nos la normalitat, és que l'obrer sigui el posseïdor dels útils de treball, evitant així la explotació de que és objecte, avui, per part del capital.

La cooperativa de treball i de producció, porta, indiscutiblement, cap aquesta solució.

Amb tot, no ignorem que hi ha molts obrers que es declaren contraris a les cooperatives de producció, que les temen. Les miren amb rezel, amb algun fonament, perquè, en general, les cooperatives fundades a la nostra terra han posseït un esperit migra i han procurat tancar-se dins de sí mateixes, perdent tota relació amb el moviment obrer, sentint-se deslligades de les lluites obreres, més ben dit, potser, sentint-se egoistes i temoroses que alguns esquitxos de la lluita poguessin arribar a elles, fent-los-hi baixar, altra vegada, el primer graó que elles sentien que pujaven per damunt del que elles consideraven, ja, un nivell inferior.

Volem creure que no a totes les cooperatives fundades fins avui les ha fetes nàixer un tal egoisme, però de totes maneres hem de regonèixer que, deslligades com viuen, poc interventores, poc lluitadores com són, és ben insignificant el bé que han fet a les nostres lluites.

Entenem que, generalment, el bé reportat ha estat limitat, exclusivament, als seus socis, i mirat això en relació amb el conjunt de la societat, duptem de que aquest bé tingui més valor que el fet de que un obrer obtingui la seva independència econòmica; no hi veiem més que la diferència del nombre.

Quin avantatge tindrà per a la societat el fet de que jo m'emancipi econòmicament, si els beneficis d'aquesta emancipació els vui només que per a mi?

I quina diferència hi ha en que en comptes d'ésser un sol, siguin cinquanta, cent o més els que poden treure's el jou del capital, si a això no hi va acompanyat el seguir lluitant per tal que aquesta lliberació no vulgui aturar-se fins que s'hagi fet extensiva a tota la humanitat?

Nosaltres creiem que la missió de la cooperativa obrera és prou diferent de la que acostumem a assignar-li; que no acaba en haver obtingut la relativa lliberació de un cert nombre de individus, sinó que ha de tenir una continuïtat sense límits.

I pensem, també, que per a que pugui donar els seus fruits, i fins si volem amb mires econòmiques, cal que les cooperatives obrestiguin íntimament lligades les unes amb altres; i amb una íntima relació amb totes les tendències de la lluita social,

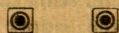
obrant, en quant sigui possible, d'acord amb tot el demés moviment obrer.

Nosaltres aspirem a crear a la nostra ciutat i fer-lo extensiu fora d'ella, quan poguem, un nucli cooperador de producció.

No ens espanta ésser ben pocs per a començar, sinó que, contràriament, ho desitgem, sentim, sempre, la responsabilitat davant del nostre acte més insignificant, i no deixem de regonèixer la que porta en sí el fer pública aquesta nostra voluntat.

Tal és el nostre desig de començar, d'aquesta manera, la nostra obra, que no hem volgut fer una crida col·lectiva, sinó que demanem als que creguin amb el que deixem dit, que enviïn el seu nom, domicili, ofici, i dia, hora i lloc per a poguer-se trobar i canviar idees, a Florenci Bassa, Redacció de LA NACIÓ —Canuda, 14, pral., Barcelona.

FLORENCI BASSA

La santa continuació

LA nostra ploma, a pesar de totes les adversitats, continuarà escrivint. Si les nostres quartelles, per unes setmanes, no arriben al públic, romandran al calaix esperant el seu dia. La nostra fè d'avui, és la mateixa d'ahir; el nostre amor a Catalunya, cada dia més gran, i ni ens preocupa la crítica dels amics ni la dels enemics; hem seguit la nostra ruta impertorbables i la continuarem sempre, fixe el pensament en l'ideal que és la nostra pròpia vida.

La lluita per l'ideal no té fi; a ella hem consagrat nostra joventut i a ella anirà dedicada, sempre, la nostra vida. No sabriem viure allunyats de l'activitat política; no podríem habitar-nos a l'encarcament del burgès que no pensa amb ningú més que amb ell. La nostra generositat no té límits, i el record de uns dies ben feliços, quan la publicació de l'enyorat *Renaixement*, ens fa sentir més fonda la nostra ansia de continuar lluitant.

Mireu-la com volgueu, la vida; si no hi ha un problema a resoldre, si no n'hi ha un a plantejar de nou, tot és plàcid, perquè tot és conformisme. Allà on no hi ha un problema, hi ha que plantejar-li, i passant per damunt de tot, eixafant anacronismes, despreciant la tradició, el problema s'ha de resoldre en bé de la humanitat.

Mai com avui que, per uns quants dies, sospenem la publicació, sentim més pregonament nostra ideologia. Mai, com ara, el nostre ideal el sentim batre dins del cor, i el pit obert, la testa alta, caminem avant, optimistes com sempre.

No desertem pas, que ningú ho pensi. Tenim tant arrelada la ciutadania, que sabem que cap ciutadà normal pot desentendre's de la cosa pública. Hi ha un deure inel·ludible a complir en cada home; cada ú té un valor i, aquest, ha d'estar sempre a les ordres de la Patria. La Patria podrà ésser ingrata, però cap ciutadà, per això, deixarà de treballar mai per ella. La política, tan poc compresa pels nostres conciutadans, no és més que la intervenció efectiva, i és sols als pobles endarrerits, desplaçats, aon és possible allunyar de l'acció pública als homes.

Joves, encare, sentim plenament l'ergull d'haver complert sempre; algú no ho creurà. Pitjor per ell. No ens interessa sapiguer si en el nostre camí alguna vegada ens hem desviat o hem ensopegat; res hi fa, els paràsits, els impotents, no és fàcil que errin mai ni que ensopeguin. És sempre preferible el que es desvia tot lluitant, que no el que romà sempre igual perquè no actua. Diràn els tradicionals que això és una heretgia; preferim els heretges als fanàtics conformals.

La moral està en l'actuar. Què alguna vegada esdevenim immorals en la lluita? Què és la moral? El bon fer, el bon respectar, el blincar la esquena? Mentida. La moral és la veritat, i el proclamar-la és contra el bon fer, el bon respectar, el blincar la esquena.

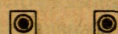
Qui tem profanar la moral és que no té prou generositat per a lluitar; és que no té ideal, perquè, si el tingues, el posaria per damunt de tot i de tothom, i per ell, passaria per damunt la moral, per damunt l'ordre i per damunt el propi benestar.

Recordeu els grans homes que han sacrificat el benestar, la pau pròpia i la dels seus, el pa de la família, per l'ideal! Folls? Potser sí. I, sense ells, què foren les idees? No oblidem al bon apòstol doctor Martí i Julià!

Avui, amics, malgrat que per uns dies hem de separar-nos, sentim una alegria immensa. És tota la nostra vida qui ens empeny, i ens diu, ara més que mai: de la mà ben agafats, seguim tots els companys; un ideal sant ens mena al camí de la lluita. La lluita és la pròpia vida nostra.

A reveure, amics. Visca Catalunya socialista!

F. ROSELL

AL VOL

De la crisi política espanyola

No sé pas que deu tenir la organització política espanyola que, generalment, mai és la causa que es diu, la causant de les crisis governamentals, puix sempre, o gairebé sempre, més tard, algú explica la veritable causa.

Ara mateix, si hem d'atendre'ns a les notes oficials, se n'ha anat en Romanones del Govern per ésser, ell, al·liadofil, i no participar els demés, en sa majoria, d'aqueixes idees. Si bé crec que un sentit de germanofilia vergonyant està acabant de podrir la política espanyola, no la veig, per la mateixa raó, prou sincera ni lleial, per a llençar a en Romanones, que, al cap-de-vall, per ara i per temps a venir, és el que de fet mou tota aqueixa política.

El més probable, és una nova habilitat d'en Romanones que, veient venir els greus conflictes econòmics que s'apropen, ha procurat deseiixir-se'n, deixant que uns altres, potser amb més bona voluntat que intel·ligència, fracassin per volguer sostenir aqueixa política suïcida, inconscient, mancada de idealitat, a mercè de les circumstàncies.

Sempre creuen que tot ho podran arranjat amb una mena de llei de Jurisdiccions, oblidant-se que Espanya no pot exercir cap mena de jurisdicció sobre els que no són súbdits d'ella!

Potser seria més encertat si diguéssim que l'analfabetisme polític ha sigut el promotor d'aquesta crisi governamental i de les que aniran succeint-se.

No tothom sent la crisi econòmica!

En tots els diaris, en la major part de les converses de caràcter general, arreu, se parla sobre la greu crisi econòmica que el nostre poble sofreix, el qual és una palesa afirmació de que la misèria existeix de fet.

No obstant, veiem com hi han agrupaments polítics, que si bé quan s'apropen eleccions diuen paraules elogioses als obrers, i àdhuc els brinden protecció, precisament ara que per causa de l'encairament de la vida, molts no poden apenes menjar, aqueix agrupament polític —que són els regionalistes— estan celebrant banquets continuament, que venen a ésser un escarni, com una mena d'inri que els que s'han enriquit amb la guerra planten al davant dels que per causa de la mateixa guerra no poden menjar.

Es pot ésser tan polític i tant farsant, políticament, com a la Lliga vulguin. El que no es pot ésser, per estar penat, per tota mena de lleis i sentiments, és cruel.

I l'anunciar en els diaris que uns senyors s'atiparan esplèndidament, quan n'hi han tants que dejunen, no és altra cosa que una crueltat.

JOAN CASSADOR